

Begrippenlijst

Beeldende vakken, dans, drama, film en muziek

Uit: *Kunstbeschouwen, Culturele en Kunstzinnige Vorming 2*
KPC Groep, Den Bosch, juni 2000

Beeldende vakken

VORM	Het waarneembare
Middelen	<p>Waarmee is het kunstwerk gemaakt? Beeldende aspecten (+ materialen en technieken: zie ckv3)</p> <p>licht Lichtsoort: getemperd <> fel Lichtrichting: meelicht, tegenlicht, zijlicht, strijklucht Gevolgen van het licht: eigen schaduw/slagschaduw</p> <p>kleur Kleursoorten: kleurverzadiging, kleurhelderheid Kleurcontrasten: kleur-tegen-kleur, licht-donker, koud-warm, complementair monochroom <> polychroom</p> <p>ruimte Ruimtelijkheid: tweedimensionaal <> reliëf <> driedimensionaal ruimte-innemend (gesloten, massief) <> ruimte-omvattend (open) textuur Ruimtesuggestie door: groot-klein, overlapping, afsnijding lijnperspectief, kleurperspectief, atmosferisch perspectief</p> <p>vorm Vormcontrasten: Geometrisch/constructief <> organisch/plastisch Enkelvoudig <> samengesteld Positief <> negatief (restvorm) Duidelijk <> vaag</p>
Samenhang compositie	<p>Hoe zijn de middelen geordend? (in tijd en ruimte) Compositiegrondvormen: Horizontaal-verticaal-diagonaalcompositie, driehoekscompositie, centraalcompositie, 'over-all'-compositie Gevolgen van ordening: Statisch <> dynamisch Symmetrisch <> asymmetrisch</p>
tijd	<p>Bewegingssuggestie Bewegend beeld, video, ict, performance</p>

Dans

VORM	Het waarneembare
Middelen	Waarmee is de dansvoorstelling gemaakt?
dansers	Wie danst? Aantal, sekse, rol/ karakter Samendans/interactie, solo/duet/groep, synchroon <> wisselwerking
dans	Hoe wordt gedanst? a Welke danssoort staat centraal? Klassieke dans, moderne dans, expressionistische dans, jazz dans, internationale dans, musicaldans, danstrends b Lichaam: specifiek gebruik van het lichaam, dansacties, danspassen, danscombinatie c Danselementen: - Tijd: duur, tempo, ritme, maat - Kracht: krachtig <> licht, gewicht inzetten, actief/passief gewicht - Ruimte: grote bewegingen <> kleine bewegingen, richtingen, lagen, vormveranderingen - Bewegingsstroom: spanning <> ontspanning, gecontroleerd <> ongecontroleerd d Danskwaliteit: dynamiek, bijvoorbeeld: stotend, vloeiend, wervelend, explosief e Dansfrase: danspatroon: reeks opeenvolgende bewegingen f Ruimtegebruik: gehele ruimte <> op één plek/plaatsing van de dansers in de ruimte en t.o.v. elkaar, vloerpatronen, op of onder, in of aan decor
locatie	Waar wordt gedanst? Theater <> elders, wel/geen podium, plaats van het publiek
muziek	Welke muziek/geluid wordt gebruikt? Wel/geen muziek, muzieksoort, geluid, omgevingsgeluiden, stem v.d. danser, stilte Eén muziekstuk <> collage/fragmenten, live <> 'opname' Relaties muziek-dans t.a.v. tempo, maat, ritme, klanksterkte, klankkleur/instrumenten, structuur
theatrale middelen	Welke theatrale middelen worden gebruikt? Decor, film, video, ICT Licht Muziek Kostuums, grime, attributen, rekwisieten
Samenhang	Hoe is de dans geordend? (in tijd en ruimte)
choreografie	Het samenbrengen van de middelen (dansers, dans, ruimte, muziek, theatrale middelen) tot een verloop/ordening/structuur naar idee en ontwerp van de choreograaf

Drama

VORM	Het waarneembare
Middelen	Waarmee is de drama-voorstelling gemaakt?
acteurs	Houding, beweging, gebaar Mimiek Stemgebruik Kostuum, grime, kapsel
spel	Karaktertrekken, motieven, emoties, handelingen Acties en interacties
verhaalelementen	Personages Bedrijven, scènes Teksten, beelden Ontwikkeling, verloop Fragmenten, uitstapjes
toneelbeeld, ruimte	Locatie, speelruimte, speelvlak, plaats van het publiek Decor, rekwisieten, licht Geluid, muziek, film en videomateriaal Indeling van het speelvlak, verplaatsingen van de acteurs
Samenhang	Hoe zijn de middelen geordend? (in tijd en ruimte)
(regie)concept	De ideeën en uitgangspunten van de regisseur en andere vormgevers.
vormgeving	Het gebruik van de middelen door de vormgevers: acteur, regisseur, decor-, kostuum-, licht-, geluid/muziekontwerper.
enscenering	De wijze waarop de middelen zijn samengevoegd tot het geheel van de voorstelling.

Film

VORM	Het waarneembare
Middelen	Waarmee is de film gemaakt binnen de kadrering?
acteurs	Houding, mimiek, beweging, gebaar Stemgebruik Kostuum, grime
spel	Karaktertrekken, motieven, emoties, handelingen Acties en interacties
verhaalelementen	Ontwikkeling van de acteur, ontwikkeling van de omstandigheden Instelling, scènes, actie, shot Teksten, beelden & geluiden, montage Geluiden: vooraf <> synchroon <> achteraf Verhaallijn: lineair, cirkelend, spiralend Ingrepen in de tijd: fragmenten, gelijktijdigheid, tijdsprongen, flashback, flash forward Vertelperspectief: kennisvoorsprong of achterstand
kader	Locatie, speelvlak Decor, rekvisieten, licht, kleur Geluid/klank/muziek: ondersteunend <> tegengesteld Indeling van het speelvlak, verplaatsingen van de acteurs, verplaatsing van het kader
camera, fotografie	Standpunt: kikker-, ooghoogte-, vogelperspectief Kader: close-up, medium, totaal: rijder, zoomen, scherpstelling Camerabeweging: horizontaal, verticaal Subjectieve camera <> objectieve camera Trucage, special effects
Samenhang	Hoe zijn de middelen geordend (in tijd en ruimte)?
regieconcept	De ideeën en uitgangspunten van de regisseur en/of producent.
vormgeving	Het gebruik van de middelen door de vormgevers: producent, scenarioschrijver, regisseur, cameraman, acteur, art-direction (decor-, kostuum-, licht-, geluid/muziek), editor.
enscenering	De wijze waarop de middelen zijn samengevoegd tot instellingen, scènes en acties.
montage	De wijze waarop beelden en geluiden volgens het scenario zijn gerangschikt tot de film/rolprent

Muziek

<i>VORM</i>	<i>Het waarneembare</i>
Middelen	Waarmee is het muziekstuk gemaakt? klank <> stilte
tempo	Langzaam <> snel
toonduur ritme	Lang <> kort Stuwend <> slepend Rustig <> druk
maatsoort	Maatslagverdeling in tweeën of drieën 2- of 3-delige maatsoort
toonhoogte (melodie)	Regelmatig <> onregelmatig Hoog <> laag Groot bereik <> klein bereik Stijgend <> dalend Stapsgewijs <> sprongsgewijs
klanksterkte	Samenklank, akkoord (spanning <> ontspanning) Zacht <> sterk, accenten

klankkleur	Instrument, speelwijze, ensemble	
	Helder Dik (dicht)	<> donker, <> dun (open)
	Snaar-instrumenten	Gestreken Viool Getokkeld Harp, gitaar Aangeslagen Piano
	Blaas-instrumenten	Hout Dwarsfluit, klarinet Koperblazers Trompet,
	Slag-instrumenten	Hout Woodblock, xylofoon Metaal Bekkens, klokkenspel Vel Trommels, pauken,
	Menselijke Stem	Vrouwen Sopraan, alt Mannen Tenor, bas
	Elektrische en Elektronische Instrumenten	Toets Synthesizer, keyboard Snaar Elektrische gitaar, basgitaar Blaas Midi-saxofoon
	Enkele vaste ensembles	
	Symfonieorkest	Strijkers, blazers, slagwerk
	Harmonie-orkest	Houtblazers, koperblazers, slagwerk
	Fanfare	Koperblazers, saxofoon. Slagwerk
	Big band (jazz)	Melodiesectie: trompetten, trombones, klarinetten, saxofoons, Ritmesectie : piano, gitaar, contrabas, slagwerk
	Popgroep	Melodie, akkoorden, bas, ritme Zanger, sologitaar slaggitaar basgitaar drumstel Aanvullingen: • strijkers (strings) • blazers • achtergrondkoor (backing vocals) • synthesizer, piano
theatrale middelen	Locatie: aankleding, decor, belichting, kleding, geprojecteerd beeld (video, film) Dans, drama en/of presentatie door de muzikanten en andere performers	
Samenhang	Compositie: Hoe zijn de muzikale middelen geordend? (in tijd en ruimte)	
verloop	Verloop in de tijd: met motief, herhaling, variatie, contrast, ontwikkeling → muzikale vormen	
samenstelling	Couplet, refrein, intro, naspel, solo, tussenspel, bridge Éénstemmig/meerstemmig/samenklank-akkoord/instrumentatie	
	Melodie (hoofdstem, tegenstem) Akkoordbegeleiding Bas (laagste stem) Ritmesectie (slagwerk)	